

Prosjektsøknad

Klimasmarte bygg (2018 – 2020)
- En del av Tredriversatsingen i Norge

Innhold

1. Bakgrunn	3
Nasjonale mål og rammer	3
Regionale mål og rammer	3
Hvorfor en tredriver?.....	3
Status i Rogaland – Bruk av tre	3
Tidligere arbeid med tredriver	4
2. Mål	4
Overordna mål.....	4
Effektmål.....	5
Målgrupper	5
3. Gjennomføring	5
4. Organisering	5
5. Økonomi	6
Budsjett.....	6
Finansiering	6

1. Bakgrunn

Økt bruk av tre har fått et stort fokus i løpet av de siste årene. Tre kan i mange tilfeller erstatte mer klimabelastende materialer, og blir stadig mer etterspurt. Norge har i løpet av få år tatt store steg i bruken av tre både innen boliger og i næringsbygg, blant annet studentboliger, helsebygg og skoler, noe som har vekket oppmerksomhet også internasjonalt. Gjennom nasjonale og regionale meldinger, planer og strategier, legges det opp til økt bruk av tre som en del av Norges klimapolitikk. Dette tydeliggjør det offentliges mulighet og ansvar til å lede an i satsingen på økt bruk av tre. Under følger rammene for denne politikken.

Nasjonale mål og rammer

- Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk (Klimameldingen)
- Meld. St. 6 (2016-2017) Verdier i vekst – Konkurransedyktig skog- og trenæring (Skogmeldingen)
- SKOG22 – Nasjonal strategi for skog- og trenæringen (2015)
- Regjeringens bioøkonomistrategi – Kjente ressurser – uante muligheter (2016)

De nasjonale mål og rammene forteller at skog vil få en viktig rolle i bioøkonomien, og at bruk av tre vil kunne gi utslippsreduksjon og dermed bidra til redusert global oppvarming. De nasjonale dokumentene viser at utnyttelse av denne ressursen kan bidra positivt både med tanke på klima og verdiskaping.

Regionale mål og rammer

- Melding om kystskogbruket (2015) (Kystskogmeldingen)
- Regionalplan for energi og klima i Rogaland (vedtatt i 2010)
- Regionalplan for landbruk i Rogaland (vedtatt i 2011)

De regionale mål og rammene viser at Rogaland har et stort uforløst potensiale når det gjelder bruk av tre som et bærekraftig materiale. Dokumentene viser at Rogaland kan øke sin verdiskaping knyttet til utnyttelse av skog både gjennom bruk av tre i bygninger, bioenergi og foredling av tømmer.

I tillegg til disse overordna dokumentene, har kommuner utarbeidet en energi- og klimaplan. Bare et fåtall av disse nevner trebruk konkret. Dette viser et behov for å bevisstgjøre også kommuner om deres mulighet til å vise vei i bruken av tre.

En aktuell parallell til dette er arbeidet med trebasert bioenergi her i fylket. Erfaringer herfra er at forankring i kommunenes klima- og energiplaner gir betydelig mer aktivitet og politisk vilje til å vurdere dette som alternativ i offentlige byggeprosjekter. Vi tror at forankring av miljøvennlige byggemetoder og klimasmarte bygg er viktig for å sikre at tre blir vurdert som et alternativ i nye byggeprosjekter. Dette vil igjen være med på å skape et marked og fremme innovative løsninger.

Hvorfor en tredriver?

En tredriver bidrar til å øke kunnskap og kompetanse om bruk av tre. Til tross for at det er økning i trebruken på landsbasis, er det fortsatt store kunnskapshull som en tredriver kan bidra med å fylle. Slik kan private og offentlige aktører bli trygge på bruken av tre, og dermed etterspørre materialet i større grad. Dette kan dermed skape et marked og bidra til økt verdiskaping og sysselsetting på sikt.

Status i Rogaland – Bruk av tre

Skogfylket Rogaland har store ressurser som kan bidra til bærekraftig verdiskaping. Totalt er det produktive skogarealet 140 000 hektar¹, med 19 millioner m³ tømmer. Mye av skogarealet er

¹ Statistikk over skogforhold og skogressurser i Rogaland. Landsskogtakseringen 2005-2009. Skog og landskap.

dominert av lauvtrær (46%), mens gran og furu dekker henholdsvis 16% og 35% av arealet der gran står for 50% av tilveksten i fylket. Av den totale tilveksten, utnyttes det kun 30%.

En positiv utvikling er bruk av bioenergi basert på trevirke, som har hatt en stor økning i fylket. De etablerte varmesentralene tilsvarer et forbruk på 12 000 fastkubikkmeter tømmer, og gir en verdiskaping på 18 millioner kroner.² Dette er altså tømmeret med lavest verdi, og dette gir et bilde av potensialet for økt verdiskaping fra trevirke som Rogaland har.

Rogaland har også en stor bearbeidende industri knyttet til bruk av tre. Produksjon av dører, vinduer og lignende er blant de største i landet, og er en del av et større bedriftsnettverk som kan bli nyttig. Det er også en tydelig interesse for trebruk i arkitektmiljøer i Rogaland. Det er etablert flere signalbygg og nybrottsprosjekter bare de siste årene (figur 1). Ser man på produksjonsverdier i skognæringa med ringvirkninger, tilsvarer dette 2,687 milliarder bare i Rogaland³, og representerer over 2000 sysselsatte. Dette inkluderer blant annet Riska Sagbruk, Eikeland Sag, NorDan, Bio Dalane med flere.

Figur 1: SR Bank (Helen&Hard) og Norwegian Wood Vannkanten (AART, Kraftværk)

Tidligere arbeid med tredriver

Det har tidligere vært en lignende satsing i Rogaland, kalt «Sagbruk til oppført byggeri, eller ferdig produkt» fra 2012 til 2015. Tredriveren var innleid i en 40% stilling, i tillegg til et bidrag på 5-10% årsverk fra Fylkesmannen. Prosjektet hadde som hovedmål å øke foredling og bruk av lokalt, kortreist tømmer gjennom utvikling av trenæringen i Rogaland. Prosjektet viste at det var behov for en videreføring, og et eventuelt nytt prosjekt burde ha en innsnevring av målsettingen og et økt fokus på næringens rolle.

2. Mål

Prosjektet skal legge grunnlaget for en varig ordning, der tredriveren tilbyr rådgivning om bruk av tre og andre klimasmarte løsninger som er etterspurt i både det offentlige og private markedet.

Overordna mål

- Økt bruk av tre i private og offentlige næringsbygg (eksempelvis kontorlokaler, sykehjem, skoler, landbruksbygg o.l.)
- Økt kompetanse om bruk av tre gjennom offentlige anskaffelser

² Det er her brukt 70 øre/KWh, med et utgangspunkt på 25 GWh fra 12 000 fm³.

³ Rapport 2014:13, Skognæringens verdiskaping i kystfylkene. Trøndelag Forskning og Utvikling. 2014.

Effektmål

- Bevisstgjøre et enormt marked, som bidrar til en videreføring av tredriversatsingen, der næringen har hovedansvaret.

Målgrupper

- Offentlige byggherrer: Statsbygg, fylkeskommune og kommuner
- Private aktører
- Arkitekter
- Byggetekniske rådgivere
- Forhandlere
- Lokale sagbruk
- Byggmestere
- Landbruket

3. Gjennomføring

Heve kompetansen rundt anskaffelsesregelverket hos offentlige og private byggherrer	Bruk av Innovasjon Norges bedriftsnettverkprogram	Videreutvikle www.byggitre.no - tredriver som sekretær i Treforumet
Kompetansegivende treffpunkt for kommuner og øvrige nettverk	Fagturer	Utvikle ulike konsepter med bruk av tre, med konkrete eksempler
Treforum – invitere politisk, både fylke og kommuner: invitere DIFI	Kompetansesenter for klimasmarte bygg	

4. Organisering

Det er lagt opp til følgende organisering av prosjektet:

Prosjekteier	Rogaland Treforum
Prosjektansvarlig	Svein Myklebust
Prosjektleder (50%)	Det legges opp til en stillingsprosent i prosjektet på 50%.
Styringsgruppe	Rogaland Treforum (leder), Rogaland Skognæringsforum, Rogaland fylkeskommune, Fylkesmannen i Rogaland, Innovasjon Norge
Ressursgruppe	Etableres etter at organisasjonen har satt seg.

5. Økonomi

Budsjett

Utgifter	År 1	År 2
Lønn	630 000	630 000
Husleie*	70 000	70 000
Egeninnsats**	100 000	100 000
SUM	800 000	800 000

*Utgifter knyttet til husleie vil kunne bli endret avhengig av hvor plasseringen blir.

**Bidrag fra Rogaland Treforum

Finansiering

Det legges opp til en fordeling mellom de fire partene Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Rogaland, Fylkeskommunen i Rogaland og Rogaland Treforum.

	År 1	År 2		
Finansiering	Beløp	Beløp	SUM	
Fylkesmannen i Rogaland	200 000	200 000	400 000	
Innovasjon Norge	200 000	200 000	400 000	
Rogaland fylkeskommune	200 000	200 000	400 000	
Rogaland Treforum	100 000	100 000	200 000	
Rogaland Treforum	100 000	100 000	200 000	Egeninnsats
SUM	800 000	800 000	1 600 000	